

Nr 147.

Av herr **Lindblad, Ernst**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ersättning till städer, vissa köpingar, landsting och hushållningssällskap för till statsverket in-dragna brännvinsförsäljningsmedel.

Vid granskning av kungl. propositionen nr 186 måste man fästa sig vid tvenne egendomliga anordningar, dels att ersättning för städerna utgår även om under avskrivningstiden staden skulle frivilligt upphöra, ja till och med redan nu upphört med all brännvinsförsäljning, dels att den städerna tillförsäkrade förmånen lagfästes, men däremot landets *kommuner i allmänhet* nödgas sväva i fullkomlig ovisshet om ersättningen till dem, vilken således göres helt och hållet beroende av löften och förespeglingar. I båda dessa avseenden påkallas ändringar.

En reservant i rusdrycksmedelskommittén har uppträtt mot först-nämnda anordning, likaså Konungens befallningshavande i Örebro län (sid. 92 i kungl. propositionen), magistraten i Nora (sid. 132), och det kan väl aldrig bli riktigt, att staten på så vis garanterar inkomster, utan alls några motsvarande förpliktelser, som skulle motivera anslaget. Vare sig en eventuell avskrivning ställes på 1935 års eller 1949 års utgång, kan statens förlust på nämnda anordning bli ganska betydande; skulle åter Riksdagen fixera beloppen för framtiden utan avskrivning, så skulle anordningen i hög grad tynga budgeten.

Beträffande samtliga kommunernas ersättning för de nu utfallande, i årlig stegring befintliga brännvinsmedlen kan det naturligen ej vara lämpligt att uppskjuta varje bestämmelse härom till framtiden. Före-nämnda kommitté har föreslagit en anordning, att staten skulle öka sitt bidrag till folkskollärarnas avlöning och vill på så vis komma till en rättvis fördelning, som skulle i huvudsak grunda sig på folkmängd.

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 3 saml. 82 häft. (Nr 147—149.) 1

Granskar man beräkningarne härför (sid. 111 i kommittébetänkandet), så finner man, att detta nu utgående statsbidrag utgör nära 2 kronor per invånare i medeltal för riket, men varierar inom olika län från kronor 1.71 till kronor 2.33. Variationen inom olika socknar är naturligen än mera betydande.

	1 9 1 0 å r s		Belopp pr invånare Kr.
	bidrag Kr.	Folkmängd	
Stockholm.....	624,490.15	341,986	1.83
Stockholms län	469,586.50	228,987	2.05
Uppsala »	264,254.51	128,153	2.06
Södermanlands »	384,226.27	178,577	2.15
Östergötlands »	566,947.33	294,177	1.93
Jönköpings »	414,748.09	214,460	1.93
Kronobergs »	270,881.09	157,968	1.71
Kalmar »	399,798.95	228,150	1.75
Gottlands »	126,236.—	55,219	2.29
Blekinge »	260,611.37	149,377	1.74
Kristianstads »	476,928.16	228,321	2.09
Malmöhus »	1,035,335.51	457,247	2.26
Hallands »	297,796.40	147,231	2.02
Göteborgs och Bohus län	691,656.83	381,279	1.81
Älvsborgs län	537,299.45	287,700	1.87
Skaraborgs »	433,997.48	241,260	1.80
Värmlands »	509,179.—	260,140	1.96
Örebro »	443,034.63	207,038	2.14
Västmanlands »	333,308.40	155,925	2.14
Kopparbergs »	544,718.97	233,874	2.33
Gävleborgs »	517,817.32	253,775	2.04
Västernorrlands »	454,362.01	250,517	1.81
Jämtlands »	229,598.06	118,117	1.94
Västerbottens »	280,122.55	161,372	1.74
Norrbottnens »	324,439.50	161,093	2.01
Hela riket	10,891,374.53	5,521,943	1.97

Å sid. 113 finner man, att brännvinsmedlen, som fördelats till samtliga kommuner, på ett enda år stigit från 49.9 öre till 71 öre per invånare. Desamma äro ju fortfarande i stadigt stigande till år 1921.

Följer man kommitténs beräkning sid. 122, så skulle det ej kunna anses för högt tilltaget att tillerkänna kommunerna ersättning för mistning av brännvinsförsäljningsmedel med där upptagna belopp av 3,900,000

kronor att fördelas efter folkmängden. Rättvisare fördelningsgrund kan ju ej nås och blir även konstant, oberoende av antalet skolor inom olika kommuner och till lärarne utgående avlöning, siffror som växla och medföra *lägre* ersättning till de kommuner, som ej ha råd att hålla så många skolor.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen ville besluta följande tillägg till »Förordning angående ersättning till städer, vissa köpingar, landsting, hushållningssällskap och *kommuner* för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel»:

»Sedan samtliga brännvinsförsäljningsmedel — — samt landsting, hushållningssällskap och *kommuner* av statsmedel — — stadgas.

1 §. Nedan omförmälda städer och köpingar erhålla *årligen* följande ersättningsbelopp för så vitt inom samhället bedrivs brännvinsförsäljning.

(= kommittéförslaget av år 1911 med tillämpning av Kungl. Maj:ts siffror för år 1921).

2, 3, 4 §§ lika.

5 §. *Rikets samtliga kommuner erhålla årligen tillhoppa 3,900,000 kronor att fördelas dem emellan efter folkmängd.*

6 §. Statskontoret skall — — samt de i 2, 3 och 5 §§ föreskrivna, så snart — — tillgängliga.

Denna förordning — — 1 januari 1915 med övergångsstadgande enligt 1911 års kommittéförslag.»

Stockholm den 18 april 1913.

Ernst Lindblad.